

T Á J É K O Z T A T Ó *

*az államháztartás központi alrendszerének
2013. augusztus végi helyzetéről*

2013. szeptember

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

Az államháztartás központi alrendszerének augusztus végi pénzforgalmi adatai

Az államháztartás központi alrendszerének 2013. augusztus havi hiánya 110,0 milliárd forintra teljesült. A Kormány várakozásainak megfelelnek a központi költségvetés augusztus végi pénzforgalmi adatai.

A mostani és a következő hónapokra várt bevételek és kiadások – a decemberi hónapra várt igen jelentős többlettel együtt – alátámasztják, hogy teljesülni fog az ideji 3% alatti hiánycél.

Az államháztartás központi alrendszerén belül a központi költségvetés 137,4 milliárd forintos hiánnyal, az elkülönített állami pénzalapok 1,0 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai pedig 26,4 milliárd forintos többlettel zártak. Az államháztartás központi alrendszerének 2013. augusztus végi hiánya így 961,2 milliárd forintra teljesült.

A kiadások és bevételek összehasonlításakor figyelembe kell venni, hogy azok egymáshoz képest időbeli elcsúszással teljesülnek. A bevételi oldalt tekintve, néhány adónemből származó bevételi előirányzat csökkent, bizonyos adónemek megszűntek, illetve módosultak, másrészt új adónemek kerültek bevezetésre. A Kormány várakozásai szerint december hónapban jelentős többletbevétellel számolhat a költségvetés, amely hozzájárul az éves hiány elvárt szinten tartásához. Ki kell emelni azt is, hogy egyszeri, nagy bevételi tételek még az év hátralévő részében fognak befolyjni a költségvetésbe, úgymint a frekvenciahasználati jogosultság értékesítéséből származó mintegy 100 milliárd forintos bevétel, a pénzügyi tranzakciós illeték júniusban előírt – négy ütemben történő – befizetés része, az energiaellátók jövedelemadója és a társasági adó jelentős része is.

Központi költségvetés

Bevételek

A központi költségvetés augusztus végi bevételei az előző év azonos időszakához képest közel 333 milliárd forinttal magasabb összegben realizálódtak. A magasabb teljesülés háttérében egyrészt egyes adóbevételek - a személyi jövedelemadó, a regisztrációs adó, valamint az illetékbevételek - előző évet meghaladó befizetései, valamint az idén bevezetett új adónemekből befolyt bevételek, másrészt pedig a központi költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok magasabb összegű bevételei állnak. Emellett nagyobb összegben teljesültek az egyéb bevételek is.

Kiadások

A kiadási oldalt tekintve többletkiadást eredményezett, hogy az önkormányzati feladatok és azok finanszírozása több területen átkerült az államháztartás központi alrendszerébe. Ennek következtében a központi költségvetés augusztus végi kiadásai mintegy 915 milliárd forinttal magasabb összegben teljesültek a 2012. év azonos időszakához képest. Ebben az évben már központi kiadásként jelentkeznek az átvett egészségügyi, szociális és egyéb intézmények - pl. kórházak, fogyatékkal élőket

gondozó intézmények, gyermekvédelmi intézmények - kiadásai, valamint a köznevelésben a pedagógusok illetménye. Ezenkívül meghaladták az előző évi kifizetéseket többek között a vasúti és közúti közlekedési támogatások és a lakásépítési támogatások is. Mindez több száz milliárd forinttal megnövelte a központi kiadásokat.

Kamatgyenleg

A korábbi évekhez képest – a fegyelmezett államháztartási gazdálkodás és az adósságsökkentés eredményeként, a mérséklődő hozamoknak is köszönhetően – a nettó kamatkidadások csökkentek. A kamatkidadások 2013. I-VIII. hónapban 843,8 milliárd forintot tettek ki, 21,8 milliárd forinttal kevesebbet, mint az előző év megfelelő időszakában, a kamatbevételek pedig 79,1 milliárd forintos szintet értek el, 13,1 milliárd forinttal kevesebbet az előző évinél.

TB Alapok

A társadalombiztosítási alapok 2013. augusztus végi 206,4 milliárd forintos szufficitje a Nyugdíjbiztosítási Alap 142,4 milliárd forintos, valamint az Egészségbiztosítási Alap mintegy 64 milliárd forintos többletéből tevődik össze. 2012. augusztus végén az Alapok együttes hiánya 0,1 milliárd forintot tett ki. A különbség elsősorban bevételi oldalon jelentkezett, az előző évinél magasabb összegben teljesültek többek között a Nyugdíjbiztosítási Alap szociális hozzájárulási adó- és járulékbetételei, az egészségügyi hozzájárulások, valamint az Egészségbiztosítási Alap költségvetési támogatásai, térítései is. Ez utóbbi jogcím 2013-tól már a munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulásokat is tartalmazza.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok augusztus végi 63,1 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett. Az alapok összes bevételei 16,0 milliárd forinttal kisebb összegben, kiadásai pedig 9,9 milliárd forinttal nagyobb összegben teljesültek az előző év azonos időszakához viszonyítva. A bevételek közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap szakképzési hozzájárulás bevételeiből folyt be kevesebb, ezenfelül az Alap a szociális hozzájárulási adóból az idén már nem részesül. A kiadások közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram teljesítése – az előirányzatnak megfelelően – alakult magasabb összegben. Emellett a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Nemzeti Kulturális Alap idei kiadása is nagyobb lett.

Az államháztartás központi alrendszerének augusztus végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	milliárd forintban		Index (%)	milliárd forintban		Index (%)
	2012. évi tény (1)	2012. I-VIII. hó tény (2)	tény=100 (2/1)	2013. évi törvényi módosított előirányzat (1)	2013. I-VIII. hó tény (2)	törvényi módosított előirányzat=100 (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-611,2	-648,5	106,1	-872,5	-1 230,7	141,1
bevétel:	9 403,6	5 830,6	62,0	10 232,3	6 163,8	60,2
kiadás:	10 014,8	6 479,1	64,7	11 104,8	7 394,5	66,6
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	130,1	89,1	68,5	-7,3	63,1	-
bevétel:	508,3	308,0	60,6	441,4	291,9	66,1
kiadás:	378,2	218,9	57,9	448,7	228,8	51,0
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-117,5	-0,1	-	0,0	206,4	-
bevétel:	4 510,6	3 016,2	66,9	4 651,6	3 282,9	70,6
kiadás:	4 628,1	3 016,3	65,2	4 651,6	3 076,5	66,1
EGYENLEG ÖSSZESEN	-598,6	-559,5	93,5	-879,8	-961,2	109,3
bevétel:	14 422,5	9 154,8	63,5	15 325,3	9 738,6	63,5
kiadás:	15 021,1	9 714,3	64,7	16 205,1	10 699,8	66,0

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

- Társasági adóból** a központi költségvetésben az év első nyolc hónapjában 125,5 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszakának 94,4%-a. Az elmaradás háttérében a kedvezményes, 10%-os adókulcs kiterjesztése áll, amely miatt a vállalkozások alacsonyabb adóelőleg-fizetési kötelezettséget teljesítettek, mint az előző év azonos időszakában.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésben augusztus végéig 8,1 milliárd forint bevétel realizálódott, amely teljesítés 3,7 milliárd forinttal meghaladja a 2012. év első nyolc hónapjában befolyt bevételt. A nagyobb teljesülést a hitelintézetek árfolyamgát-rendszeréhez kapcsolódó adóalap növekedése indokolja.

A **cégautóadóból** augusztus végéig 24,6 milliárd forint bevétel teljesült, mely a 2012. év azonos időszakát 1,5 milliárd forinttal haladja meg.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év első nyolc hónapjában a központi költségvetésben -34,5 millió forint bevétel keletkezett. Ez a negatív bevételi összeg 7,9 milliárd forinttal kedvezőbb a bázisévi bevételnél. Az előző év azonos időszakához viszonyított eltérés az augusztusi adóbevallásokhoz kapcsolódó adó-visszaigénylések eredménye, amelyek idén lényegesen mérsékeltebb, közel 8 milliárd forinttal alacsonyabb összegben jelentkeztek, mint tavaly.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-VIII. hónapjában 55,0 milliárd forint bevétel teljesült. E bevétel 23,9%-kal marad el a 2012. év azonos időszakától, melynek háttérében az adózók új adónemekre, elsősorban a kisadózók tételes adójára (a továbbiakban: KATA) való áttérése áll. A KATÁ-t a 2013. évben eddig mintegy 12 ezer, korábban EVÁ-s vállalkozás választotta.

Az **energiaadóból** 12,4 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év első nyolc hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékétől 0,1 milliárd forinttal (1,1%-kal) maradt el. A csökkenés háttérében egyes befizetési, illetve kiutalási tételek hónapok közötti áthúzódása állhat.

A **környezetterhelési díj** mérlegsoron a jóváírások és terhelések egyenlegeként 3,7 milliárd forint bevétel keletkezett, mely az előző év első nyolchavi eredményétől 0,5 milliárd forinttal (13,6%-kal) maradt el.

Bányajáradék címén augusztus végéig 42,1 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. A 2012. évi adatokhoz képest 34,0 milliárd forinttal, azaz 44,7%-kal volt alacsonyabb a befizetés. A bevétel elmaradásának háttérében elsősorban a gázértékre bevezetett felső korlát, a nyersolaj világpiaci árának mérséklődése, valamint a 10%-os rezsicsökkentés érdekében véghezvitt hatósági ár csökkentése áll.

Játékadóból az év I-VIII. hónapjában 20,0 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek, amely 20,6 milliárd forinttal (50,7%-kal) alacsonyabb a 2012. év azonos időszakának befizetésénél.

Az **egyéb befizetések** mérlegsoron augusztus végéig mintegy 12 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az egy évvel korábbi, 8,3 milliárd forint összegű bevételt 3,7 milliárd forinttal meghaladja. Ezen a mérlegsoron a NAV által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételek** mérlegsoron jelennek meg a költségvetési törvény 12. § (1) bekezdésében meghatározott központosított bevételek (pl. a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjakból, a különféle bírságokból, valamint a 2013. július 1-jétől bevezetett elektronikus útdíjból származó bevételek). Augusztus végéig 105,7 milliárd forint bevétel teljesült ezen a mérlegsoron.

A **pénzügyi szervezetek** 2010-ben bevezetett **különadója** soron augusztus végéig a központi költségvetésnek 66,9 milliárd forint bevétele keletkezett, amely 72,0 milliárd forinttal magasabb a 2012. év azonos időszakának

befizetésénél (-5,1 milliárd forint). Az előző év azonos időszakához viszonyított magasabb teljesülés háttérében a pénzügyintézetek végtörlesztéshez kapcsolódó, 2012-ben teljesített adó-visszaigénylései állnak.

A szintén 2010-ben bevezetett **egyes ágazatokat terhelő különadóból** 2013. I-VIII. hónapjában 10,2 milliárd forint bevétel származott. Ez a bevétel a tavalyi év azonos időszakának 13,2%-a. 2013. január 1-jétől az adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt idén még jelentkezett befizetés.

A kisadózók tételes adója új adónem, amely 2013. január 1-jétől hatályos. Augusztus végéig 16,8 milliárd forint bevétel teljesült.

A kisvállalati adó szintén új adónem, amely 2013. január 1-jétől hatályos. Az év első nyolc hónapjában 6,4 milliárd forint bevétel realizálódott.

A közműadó mérlegsoron augusztus végéig 27,2 milliárd forint bevétel keletkezett. Az adónem 2013. január 1-jétől került bevezetésre, az adót az adózók évente kétszer fizetik be. Az első befizetési kötelezettség március 20-án volt esedékes.

2. Az év első nyolc hónapjában az **általános forgalmi adóból** 1804,9 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi összegtől 86,2 milliárd forinttal maradt el. Az alacsonyabb teljesülés háttérében jellemzően a kiutalás nagyobb volumene játszik szerepet. A befizetések 0,4%-kal, míg a kiutalások 8,6%-kal magasabban alakultak az előző évinél. Az előző évinél magasabb összegű kiutalások a határidők - 45 napról 75 napra történő megemlése - jogszabályi változásával hozhatók összefüggésbe.

A jövedéki adóból realizált bevétel az év első nyolc hónapjában 574,4 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételhez képest 25,3 milliárd forinttal, 4,2%-kal alacsonyabb. Az üzemanyagok esetében 308,2 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 8,2 milliárd forinttal (2,6%) maradt el a bázisidőszaki bevételtől, melynek háttérében az alacsonyabb benzinforgalom áll. A dohánygyártmányok jövedéki adója (210,9 milliárd forint) 19,1 milliárd forinttal volt alacsonyabb a tavalyi év első nyolchavi bevételénél, mely a cigaretta forgalomcsökkenés, a cigarettáról a fogyasztási dohányra való forgalom-átterelődés, valamint a bázisév decemberi adóemelést megelőző készletezés tárgyév eleji forgalmat csökkentő hatásának tudható be, ezt azonban részben ellensúlyozta az adóemelés hatása. A szeszesitaloknál és egyéb termékeknél 55,3 milliárd forint összegű teljesítés történt, amely 2,0 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki összegnél. A szeszesitalok és egyéb termékek utáni bevételnövekedés az adóemelés pozitív és a forgalomcsökkenés, valamint az adóemelés előtti készletezés negatív hatásának egyenlegéből adódott.

A regisztrációs adóból az év első nyolc hónapjában 10,0 milliárd forintos bevétele keletkezett a költségvetésnek, mely 109,4%-a a tavalyi év azonos időszaka teljesítésének. A növekedés háttérében a kereskedők általi, bázisévet megelőző év végi előrefizetések miatti alacsony bázis áll.

A **távközlési adóból** augusztus végéig mintegy 28,8 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek. A távközlési adó új adónem, amely 2012. július 1-jétől hatályos, az első befizetési kötelezettség szeptemberben keletkezett.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérlegsoron a költségvetésnek az év első nyolc hónapjában 96,7 milliárd forint bevétele keletkezett. Az új adónem 2013. január 1-jétől került bevezetésre.

A **biztosítási adóból** január-augusztus hónapban 17,8 milliárd forint bevétel keletkezett. Az új adónem 2013. január 1-jétől a biztosítókat terhelő pénzügyi intézmények különadóját és a tűzvédelmi hozzájárulást váltja ki. A biztosítási adó a biztosító bruttó díjbevétele alapján kerül kivetésre, mértéke biztosítási ágazatonként eltérő.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év I-VIII. hónapjában 1004,6 milliárd forint volt, amely a 1067,8 milliárd forintos bruttó befizetés és az 63,2 milliárd forintos kiutalás egyenlegeként képződött. Ez a bevétel 14,5 milliárd forinttal, 1,5%-kal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 28,3 milliárd forinttal (2,6%-kal), míg a kiutalások 42,8 milliárd forinttal (40,4%-kal) csökkentek. A bázisidőszaktól való eltérés oka egyrészt az, hogy a befizetések a félszuperbruttó kivezetése miatt csökkennek, másrészt a kiutalások alacsonyabban teljesülnek, köszönhetően a magánszemélyek előző évi bevallásaihoz kötődő visszaigénylések csökkenésének.

Az **illetékbefizetések** – a tavalyi év első nyolchavi bevételéhez viszonyítva 5,8%-kal, 3,8 milliárd forinttal magasabb – összege 69,8 milliárd forintot tett ki. A növekedés jórészt az önkormányzatok támogatási rendszerének változásával hozható összefüggésbe. Az önkormányzatok 2013 januárjától már nem részesülnek e jogcím bevételéből, helyette normatív támogatás érvényesül.

A **gépjárműadóból** augusztus végéig 22,6 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok és azok ellátását biztosító források szabályozásának változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

A 2010 novemberétől fizetendő közteherből, a **háztartási alkalmazottak utáni regisztrációs díjből** az év első nyolc hónapjában 15,4 millió forintos bevétele származott a központi költségvetésnek.

A **magánszemélyek jogviszonyának megszűnéséhez kapcsolódó** egyes jövedelmekre bevezetett 98%-os **különadóból** a központi költségvetésnek az I-VIII. hónapban 698,2 millió forint bevétele keletkezett.

4. A **központi költségvetési szervek bevételei** az első nyolc hónapban 999,9 milliárd forintot tettek ki, 18,5%-kal meghaladva a 2012. év azonos időszakának bevételeit (843,7 milliárd forint). Az eltérést számos tényező okozta, melyekből néhány jelentősebb a következő: 2013 első nyolc hónapjában az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt támogatás

összege közel 363,5 milliárd forint volt, szemben az egy évvel korábbi első nyolchavi 293,1 milliárd forinttal. A Belügyminisztérium „Víz-, környezeti és természeti katasztrófa kárelhárítás” törvénysoráról a vízügyi igazgatóságoknál, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságnál és az Országos Rendőr-főkapitányságnál jóváírt összeg, továbbá mintegy 5,6 milliárd forintot tett ki a 2013. évi XXV. törvény alapján megszűnő, fekvőbeteg-szakellátást végző, 100%-ban állami tulajdonban lévő gazdasági társaságok számlaegyenlegének átutalása az újonnan alakuló jogutód központi költségvetési szervek számláira.

5. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei** címén az első nyolc hónapban 774,0 milliárd forint folyt be, ez az előző évi első nyolchavi bevétel 116,9%-a (2012-ben: 662,3 milliárd forint). A *nem uniós bevételek* 2013 első nyolc hónapjában mindössze 63,3 milliárd forintot tettek ki, 34,2 milliárd forinttal elmaradva az előző év azonos időszakához képest (2012-ben 97,5 milliárd forint). A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevételei között az *EU támogatás* az első nyolc hónapban 710,7 milliárd forintot tett ki, mely közel 150 milliárd forinttal magasabb a 2012. év azonos időszakához képest. Ezen belül a legnagyobb összegű bevétel a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret Operatív Programjaihoz társítható 614,5 milliárd forint összegben, mely az egyes hónapokban – igazodva az operatív program számlák egyenlegéhez – eltérő arányban járult hozzá a kiadásokra jutó uniós források utólagos elszámolásához. Az első nyolc hónapban az operatív programok teljesített kiadásaira jutó bevételi aránya mindössze 71,2% volt, melynek elsődleges oka, hogy az Európai Bizottsághoz benyújtott költségnyilatkozatok alapján az uniós források utalása nem történt meg maradéktalanul, ami átmeneti likviditási problémát okoz a közösségi hozzájárulás rendezésében. Az év második felében ez az arány helyreáll, tekintettel az Európai Bizottsággal az OP felfüggesztéssel kapcsolatban folytatott magas szintű vezetői megállapodásra. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program és a Halászati Operatív Program keretében augusztusig összesen 89,3 milliárd forint uniós forrás került felhasználásra.
6. **A központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege az első nyolc hónapban 25,0 milliárd forintot tett ki, amely 1,7-szerese a tavalyi év azonos időszakai befizetéseinek (2012-ben 14,7 milliárd forint). Idén az első nyolc hónapban 4,2 milliárd forintot tett ki a 2013. évi költségvetési törvény 10. § (7) bekezdésében előírt befizetési kötelezettség - a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggésben a 2013. évi szociális hozzájárulásiadó-változásból eredő kiadási megtakarítás befizetése a központi költségvetési szervek által - teljesítése. A fennmaradó részt (20,8 milliárd forint) döntően a költségvetési törvény 10. §-ában a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség teljesítése jelentette (Magyar Energiahivatal, Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, kormányhivatalok, Földmérési és Távérzékelési Intézet).
7. **Az elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap az I-VIII. hónapban 5,0 milliárd forintos befizetést teljesített.

8. **A helyi önkormányzatok befizetései** címen az év I-VIII. hónapjában a teljesítés 12,3 milliárd forint volt. Ez a sor tartalmazza:
- a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az ÁSZ ellenőrzése során megállapított jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit, valamint ezek igénybevételi, kiegészítő és késedelmi kamatát,
 - a helyi önkormányzatoknak a 25 év alatti, valamint az 55 év feletti, továbbá a képzettséget nem igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállalók, a GYES-ről visszatérő és tartós munkanélküliség után elhelyezkedő munkavállalók foglalkoztatásához kapcsolódó, a 2013. évi szociális hozzájárulási adóváltozásból eredő kiadási megtakarításokhoz kapcsolódó befizetéseket, valamint
 - a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 74. §-ában foglaltaknak megfelelően fizetendő hozzájárulás összegét.
9. Az **állami vagyonnal kapcsolatos bevételek** I-VIII. havi összege 62,6 milliárd forint volt, amelynek meghatározó tételét az osztalékbevételek adták. Az együttesen 49,4 milliárd forint összegű hasznosítási bevételek további jelentősebb tételei a koncessziós és a vagyonkezelői díjak. A 11,8 milliárd forint összegű értékesítési bevételek továbbra is alapvetően az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek értékesítéséből (11,1 milliárd forint) származtak. A tavalyi első nyolchavi bevétel mértéke (62,6 milliárd forint) megegyezett az ideivel, ez azonban egy átmenetileg elszámolt bevétel (az NMHH-tól érkezett 19,9 milliárd forint összegű, év végén visszakorrigált frekvenciahasznosítási bevétel) hatása. Ennek figyelembevételével a tavaly augusztus végi bevételek 42,7 milliárd forintot tettek ki, az ideihez viszonyított jelentős eltérést az osztalékbefizetések többlete és a kvótaértékesítési bevételek érkezése eredményezi.
10. A költségvetés **kamatbevételei** 2013. I-VIII. hónapjában 79,1 milliárd forintot tettek ki. Ez két részből tevődik össze: a forintban fennálló követelések kamatából, valamint a devizában fennálló követelések kamatából. A forintban fennálló követelések 73,9 milliárd forint összegű kamatbevételt eredményeztek a költségvetésben. Az MNB a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 17,2 milliárd forintot fizetett. A devizában fennálló követelések után 5,2 milliárd forint bevétel származott 2013. I-VIII. hónapjában. A tárgyidőszaki bevételek összege alacsonyabb (13,1 milliárd forinttal) az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően két tényezőre vezethető vissza: a forintban fennálló követelések kamatbevétele 10,0 milliárd forinttal, a devizában fennálló követelések kamatbevétele pedig 3,1 milliárd forinttal kevesebb a tavalyinál.
11. Az **egyéb bevételek** augusztus végéig 25,8 milliárd forintot tettek ki. Ebből kiemelendő a kezesség-visszatérülés címen befolyt 6,0 milliárd forint, az előző évi maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatban pótelőirányzat ellensúlyozása címen elszámolt 5,4 milliárd forint, valamint az

önkormányzati adósságkonszolidációhoz kapcsolódó biztosíték befizetése címén elszámolt 9,2 milliárd forint. 2013. augusztus végéig több mint 0,3 milliárd forint bevétele volt a költségvetésnek a tőkekövetelések visszatérüléséből, hasonlóan a 2012. év azonos időszakában befolyt bevételekhez.

12. Az **egyéb uniós bevételeken belül** a vámbeszedési és cukorágazati hozzájárulás Magyarországot illető 25%-aként 6,2 milliárd forint folyt be a központi költségvetésbe augusztus végéig. Az uniós támogatások utólagos megtérítéseként 6,9 milliárd forint bevétel keletkezett január és augusztus között, melynek döntő része (5,4 milliárd forint) a hazai finanszírozású beruházásként indult, majd a Közlekedés Operatív Program részeként megvalósuló 4-es metró beruházás egyes számláinak uniós beforgatásához kapcsolódik. Ezenkívül a Kohéziós Alapból megvalósuló három közlekedési, vasúti projekt és két környezetvédelmi projekt (technikai segítségnyújtás, Hajdú-Bihar hulladék) tekintetében is megtörtént az utolsó 20%-ra jutó uniós bevétel elszámolása 1,4 milliárd forint összegben, 130,8 millió forint pedig a korábbi években hazai beruházásként indult, majd uniós finanszírozásba bevont projektek utólagos elszámolásából fakad.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások 2013. első nyolc hónapjában 197,0 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 13,5%-kal haladja meg az előző év azonos időszakában történt teljesítést. Az eltérés a helyközi személyszállítási közszolgáltatások, illetve a vasúti pályahálózat működtetésének költségtérítését, valamint az Eximbank kamatkiegyenlítését érintő támogatások magasabb mértékű kifizetésére vezethető vissza. Míg a költségtérítési támogatás nagyobb mértékű teljesítése az előző évihez képest jelentősen megemelt törvényi előirányzat időszakosan magasabb folyósítási ütemével magyarázható, addig a kamatkiegyenlítés növekedése a program keretében bevezetett új konstrukciókhoz kötődő támogatásokból eredeztethető.
2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a Magyar Állam évente **közszolgálati hozzájárulást** fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. Az Állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a közszolgálati hozzájárulás címről az év I-VIII. hónapjában 45,7 milliárd forint kifizetés történt.
3. A **szociálpolitikai menetdíj-támogatásra** fordított kiadások 2013 első nyolc hónapjában 62,8 milliárd forintot tettek ki, amely összeg az előző év azonos időszakában történt teljesítés 95,8%-át teszi ki. Az eltérés döntően a támogatási rendszer átalakításából (a fogyasztói árkiegészítés szociálpolitikai menetdíj-támogatással történő felváltása) származik.

4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások 2013. I-VIII. hónapjában 89,8 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 9,4%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. Az eltérés a támogatási jogcímek folyósítási rendjének szabályozásából, valamint a devizaalapú hitelek mellett bevezetett árfolyamgát hatásaiból adódik.
5. A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A családi támogatásokra a 2013. év I-VIII. hónapjában összesen 293,9 milliárd forintot fordítottak, amely a 2012. évi I-VIII. havi kiadásoktól mindössze 2,2%-kal maradt el. Ebből családi pótlékra mintegy 227,3 milliárd forintot folyósítottak, 3,1%-kal elmaradva az egy évvel korábbi kiadásoktól. A gyermekgondozási segélyre és a gyermeknevelési támogatásra fordított összegek (42,6 milliárd forint, illetve 9,6 milliárd forint) viszont kismértékben meghaladták az előző évi I-VIII. havi kifizetéseket, melyben a hivatkozott három ellátással összefüggő könyveléstechnikai változás is szerepet játszott. A korhatár alatti ellátásokra a 2013. év I-VIII. hónapjában összesen 159,4 milliárd forintot fordítottak, amely 16,4%-kal maradt el az előző év azonos időszakának a kiadásaitól. Ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti életjáradékra közel 101,6 milliárd forintot, szolgálati járandóságra 57,8 milliárd forintot folyósítottak. A csökkenés a korhatár előtti ellátásoknál következett be. (A létszámcsökkenés hatása meghaladta az ellátások januárban végrehajtott emelésének (5,2%) a hatását.) A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra a 2013. év I-VIII. hónapjában kifizetett összegek (41,3 milliárd forint) 3,3%-kal maradtak el az egy évvel korábbi kiadásoktól. Ezen ellátások köréből a legnagyobb tételt a fogyatékosági támogatásra és a vakok személyi járadékára fordított összegek (19,7 milliárd forint) tették ki, amely mintegy 0,6 milliárd forinttal volt kevesebb az előző évi kiadásoknál. Lényegesebb, létszámcsökkenésből eredő elmaradás volt még megfigyelhető a politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések, valamint a mezőgazdasági járadékok és a házastársi pótlékok esetében is. A különféle jogcímen adott térítések a 2013. év I-VIII. hónapjában 19,2 milliárd forintot tettek ki, amely a 2012. évi I-VIII. havi teljesítés 99,2%-a. Ebből a legnagyobb tételt kitevő közgyógyellátás kiadásai 12,7 milliárd forintot tettek ki, 0,2 milliárd forinttal meghaladva az egy évvel korábbi kifizetéseket. A kismértékű elmaradást - tekintettel az ellátás kifutó jellegére - a gyermekgondozási díjban és a terhességi-gyermekágyi segélyben részesülők kompenzációjára fordított összegek okozták, amely idén augusztus végéig 1,8 milliárd forintot tett ki, szemben a tavalyi 2,2 milliárd forinttal.
6. A **költségvetési szervek kiadásai** 2013 első nyolc hónapjában 2394,7 milliárd forintot tettek ki, amely 28,9%-kal haladta meg az egy évvel korábbi, azonos időszak kiadásait (2012-ben: 1857,6 milliárd forint). Ezen belül 2013-ban 332,7 milliárd forinttal magasabb a személyi juttatásokra és munkaadókat terhelő járulékokra (a bérjellegű függő tételekkel együtt) kifizetett összeg. A 2013. január-augusztusi időszakban ezen a címen 1350,8 milliárd forint, 2012 első nyolc hónapjában 1018,1 milliárd forint került kifizetésre. A 332,7 milliárd

forintból 267,5 milliárd forint a Klebelsberg Intézményfenntartó Központnál jelentkezik. 2013 első nyolc hónapjának kiadásait növelték még a következők: 20,5 milliárd forint a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ – közlekedési feladatok és programok intézménykiadásának különbözete (2013-ban 50,8 milliárd forint, 2012-ben 30,3 milliárd forint), továbbá 8,6 milliárd forint a Gripen bérleti díj és a kapcsolódó áfakifizetés különbözete (2013-ban 18,1 milliárd forint, 2012-ben 9,5 milliárd forint). A kiadásokat áttekintve – az előbb említett személyi juttatások és szociális hozzájárulási adó, munkaadókat terhelő járulékok mellett – ezen időszakban dologi kiadásokra mintegy 750,3 milliárd forintot, beruházásokra pedig 125,0 milliárd forintot fordítottak. A fennmaradó részt alapvetően a támogatásértékű kiadások, államháztartáson kívülre irányuló pénzeszközátadások, felújítások, az ellátottak pénzbeli juttatásai, az előző évi maradványátadások mellett a függő, átfutó és kiegyenlítő kiadások forgalma tette ki.

7. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** első nyolchavi teljesítése 1584,4 milliárd forint volt, amely az előző évi hasonló időszak kiadásainak 123,5%-a (2012-ben 1282,6 milliárd forint). A *nem uniós forrásokból finanszírozott kiadások* az első nyolc hónapban 543,3 milliárd forintot tettek ki, amely mintegy 17,4 milliárd forinttal volt magasabb az előző évi azonos időszak adataihoz képest (2012-ben 525,9 milliárd forint). Ebben számos tényező játszott közre, melyből néhány jelentősebb a következő: 14,5 milliárd forint a normatív finanszírozásra (közoktatási célú humánszolgáltatások és a nem állami felsőoktatási intézmények támogatására) történt kifizetések különbözete, 8,2 milliárd forint a BM „Víz- környezeti és természeti katasztrófa kárelhárítás” törvénysoráról a vízügyi igazgatóságok, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és az Országos Rendőr-főkapitányság részére utalt összeg, 7,2 milliárd forint a megváltozott munkaképességűek támogatására kifizetett összegek különbözete, 5,8 milliárd forint az NGM „Kereskedőház” (3,2 milliárd forint) és a „Keleti kapcsolatok bővítése” (2,6 milliárd forint) törvénysorokról történt kifizetések összege, 4,7 milliárd forint a Zöld Beruházási Rendszer végrehajtásának feladataira történt kifizetések különbözete, 3,6 milliárd forint a nemzetpolitikai tevékenység támogatására történt kifizetések különbözete, 3,5 milliárd forint a nemzeti agrárkárnyhítésre kifizetett összegek különbözete. Az év első nyolc hónapjában az *uniós előirányzatokból* a kedvezményezettek részére összesen 1041,1 milliárd forint kifizetés történt, mely 284,4 milliárd forinttal haladja meg a 2012. évi azonos időszak kifizetéseit. A növekedéshez a strukturális kiadások járultak leginkább hozzá, a strukturális támogatásokra fordított 1017,5 milliárd forint döntő részét pedig a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret programjai (851,8 milliárd forint) tették ki. A magas kiadás az $n+2/n+3$ célérték elérése érdekében hozott, pályázati és kifizetési folyamat felgyorsítását szolgáló intézkedéseknek köszönhető. A vidékfejlesztési támogatások, ezen belül az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program címen összesen 126,9 milliárd forint összegű kiadás történt augusztus végéig, mely megfelel az erre az időszakra várt teljesítésnek.

8. **Az elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen az I-VIII. hónapban 92,4 milliárd forint került átutalásra a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére.
9. **A Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** előirányzat a Nyugdíjbiztosítási Alap és az Egészségbiztosítási Alap térítések nélkül számított költségvetési támogatásából tevődik össze. E célra 2013. I-VIII. hónapjában összesen 713,9 milliárd forintot fordítottak, amely közel 1,6-szerese az előző év azonos időszaka kifizetéseinek. 2013. I-VIII. hónapjában a Nyugdíjbiztosítási Alap összesen 65,3 milliárd forint központi költségvetési hozzájárulásban részesült. Ebből az Alap az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszközátadás címen 38,1 milliárd forintot, a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggésben 27,1 milliárd forintot kapott. Ezenfelül a 2013. évi központi költségvetési törvény 5. § (1) és (2) bekezdése alapján a Nyugdíjbiztosítási Alap igazgatási szervei kismértékű támogatásban részesültek a költségvetés céltartalékaiból foglalkoztatottjaik bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadások fedezetére. A 2012. év azonos időszakában az Alap mintegy 67,8 milliárd forint támogatásban részesült, melyből az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszközátadás 67,7 milliárd forintot tett ki. A fennmaradó rész tavaly is az Alap igazgatási szervei dolgozóinak bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadásokra szolgált. Az Egészségbiztosítási Alap támogatása 2013. I-VIII. hónapjában - térítések nélkül - összesen 648,6 milliárd forintot tett ki, amely 165,7%-át teszi ki az előző év azonos időszakában átutalt összegnek. 2013. I-VIII. hónapjában az Egészségbiztosítási Alap járulék címen átadott pénzeszközként 250,9 milliárd forint támogatásban részesült, amely 9,4 milliárd forinttal kisebb a tavalyi év azonos időszakában kapott támogatásnál. Ebben a nemzeti kockázatközösség körébe tartozó személyek után fizetett havi, személyenkénti hozzájárulás összegének a kismértékű csökkenése játszott szerepet. Az Alap a kiadásai között 2012-től megjelenő korhatár alatti rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére idén az I-VIII. hónapokban összesen 235,4 milliárd forint támogatásban részesült, 104,3 milliárd forinttal meghaladva az előző év azonos időszaka költségvetési támogatását. (Tavaly e célra a Nyugdíjbiztosítási Alap is átadott pénzeszközt, melyet azonban idén teljes mértékben kiváltott a központi költségvetési támogatás.) 2013. I-VIII. hónapjában az Egészségbiztosítási Alap két új címen is részesült támogatásban, a Munkahelyvédelmi akciótervvel összefüggő hozzájárulás 108,3 milliárd forintot tett ki, a kiadások támogatására történő pénzeszközátadás pedig megközelítette az 53,9 milliárd forintot. Az Egészségbiztosítási Alap idén és tavaly is részesült kismértékű támogatásban a költségvetés céltartalékaiból az igazgatási szervénél foglalkoztatottak bérkompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadások fedezetére.
10. **A helyi önkormányzatok támogatása** az első nyolc hónapban összesen 404,0 milliárd forintban teljesült. A januártól augusztusig terjedő időszakban az alábbi jelentősebb tételek kifizetése történt meg:

- a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása címről közel 78 milliárd forint, ezen belül:
 - = a települési önkormányzatok működésének támogatására 74,8 milliárd forint;
 - = a megyei önkormányzatok működésének támogatására 3,2 milliárd forint;
- a települési önkormányzatok egyes köznevelési és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása címről 106,6 milliárd forint;
- a települési önkormányzatok szociális és gyermekjóléti feladatainak támogatása címről 133,0 milliárd forint;
- a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása címről 20,0 milliárd forint;
- a helyi önkormányzatok által felhasználható központosított előirányzatok címről 24,2 milliárd forint;
- a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása címről 18,0 milliárd forint;
- a vis maior támogatás címről 2,3 milliárd forint;
- új, év közben keletkezett jogcímen: a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2013. évi kompenzációjára 10,1 milliárd forint.

Augusztusban két egyszeri támogatáskifizetés történt:

- Oroszlány város Önkormányzata feladatainak támogatása 296,0 millió forint értékben;
- a fővárosi közösségi közlekedés rendkívüli támogatása 7,0 milliárd forint értékben.

Ezzel a januártól augusztusig terjedő időszakban az egyszeri támogatások összege megközelítette a 11,9 milliárd forint értéket.

11. **Kamatkiadásokra** 2013. I-VIII. hónapjában 843,8 milliárd forintot fordított a költségvetés. Ez két részből tevődik össze: a forintban fennálló adósság kamatából, valamint a devizában fennálló adósság kamatából. A forintban fennálló adósság 583,3 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az államkötvények után fizetendő 461,8 milliárd forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 108,0 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások további része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, 260,5 milliárd forinttal terhelve 2013. I-VIII. hónapjában a költségvetést. Ennek nagyobb része a devizakötvények kamatához kapcsolódik (220,9 milliárd forint). A devizahitelek kamata 39,6 milliárd forintot tett ki. A kamatkiadások az előző év azonos időszakához viszonyítva 2,5%-kal csökkentek.
12. A **társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel magában foglalja a pártok és a pártalapítványok működésének támogatására átcsoportosítandó összegeket. A mérlegsorról az év I-VIII. hónapjában 2,9 milliárd forint kifizetés történt.
13. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron augusztus végéig 2,9 milliárd forint kiadás teljesült. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra mintegy 1,3 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra mintegy

1,5 milliárd forintot, mindezek folyósítási költségeire pedig 54,0 millió forintot fizettek ki.

14. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2013 első nyolc hónapjában 18,3 milliárd forint kiadást jelentett, melyből közel 10,7 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák kiadása, amely nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezési ügyleteihez vállalt viszontgaranciák teljesítéséből származott. További kifizetések (5,9 milliárd forint) az ún. lakáskezességekhez kötődő kezességek érvényesítéséből adódtak. A Mehib Zrt. 1,7 milliárd forint összegű kárfizetése nagyrészt az Eximbank Zrt. részére a kazah BTA Bank fizetéseképtelensége miatt merült fel. A 2013. augusztus végéig teljesített kezességbeváltási kifizetések mértéke növekedést mutat a 2012. év hasonló időszakához képest (13,5 milliárd forint), ugyanakkor összetétele az egy évvel korábbi adatokhoz hasonló tendenciát mutat annyiban, hogy továbbra is a kkv-szektorhoz és a lakáskezességekhez köthető a beváltások döntő része.
15. Az **egyéb kiadások** összege augusztus végéig mintegy 67 milliárd forintot tett ki, amely már meghaladta az éves előirányzatot (137,9%). Ezen belül kiemelendő az adósságszolgálati járulékos kiadások 44,1 milliárd forintot kitevő összege. Ez utóbbi több mint négyszerese az előző év azonos időszaka kiadásainak. Ennek oka, hogy márciustól kezdődően pénzügyi tranzakciós illetékfizetési kötelezettség terheli a járulékos kiadások forintelszámolásait. Az egyéb kiadásokon belül a nemzetközi elszámolások kiadásaiként az év első nyolc hónapjában 13,9 milliárd forintot fizetett a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíjbefizetésekből származnak. A 2013. évi kifizetések lényegesen meghaladják a 2012. évit, mivel idén két jelentős összegű, tagságunkból fakadó tőkeemelés fizetése vált esedékessé. E két jelentős tételt az Európai Beruházási Bank (EIB) és a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (Világbank) részére történő kifizetés képezte (összesen 12,9 milliárd forint).
16. A **támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** című kiadási tétel összege az év első nyolc hónapjában 33,9 milliárd forintot tett ki. Ez év május hónapban konszolidálásra került az 5000 fő alatti települések azon köre, amelyről a Kormány az 1674/2012. (XII. 28.) határozatában, valamint ezen települések adósságvállalásának mértékéről az 1172/2013. (IV. 5.) határozatában döntés született. Továbbá sor került egy, 2012. december 12-én adósságrendezés alatt álló (az eljárás azóta lezárult) önkormányzat konszolidációjára is. Mindezekon felül nagyobb összegben sor került az 5000 fő feletti települések adósságkonszolidációjára is.
17. **Hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsonon az első nyolc hónapban teljesített összeg 232,4 milliárd forint volt, mely a rendes, havi befizetések tendenciáit követi.
18. Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** I-VIII. havi összege 94,8 milliárd forint volt, amelynek legnagyobb tétele az Állami Autópálya Kezelő Zrt. részére, az elektronikus útdíjrendszer kiépítésére fordítandó 30,9 milliárd forint

folyósítása volt. A további, nagyságrendileg alacsonyabb mértékű kifizetések meghatározó eleme az ingatlanprojektek 15,3 milliárd forint összegű kiadása volt. Ezen belül a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. számára ingatlanvásárlásra rendelkezésre bocsátott összeg 8,7 milliárd forintot tett ki. A termőföldekért fizetett életjáradék 7,2 milliárd forintos kiadást eredményezett augusztus végéig. További jelentősebb tétel volt az állami tulajdonú gazdasági társaságok számára nyújtott tőkeemelések és támogatások 12,1 milliárd forintos összege. A 2013. első nyolchavi kifizetések összege jelentősen meghaladja az egy évvel korábbit (77,3 milliárd forint), a nagyságrendi eltérés az útdíjrendszer kiépítésének és a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. ingatlanvásárlásai finanszírozásának következménye.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok I-VIII. havi 63,1 milliárd forintos többlete a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 32 milliárd forintos, a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 20,9 milliárd forintos, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 8,5 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 1,4 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 0,5 milliárd forintos többletéből, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap 0,2 milliárd forintos hiányából alakult ki. Az elkülönített állami pénzalapok I-VIII. havi szufficitje az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei 16,0 milliárd forinttal alacsonyabban teljesültek az előző év azonos időszakának az értékéhez képest. A bevételek közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap szakképzési hozzájárulás bevételeiből folyt be kevesebb. Ezen felül az Alap a szociális hozzájárulási adóból az idén már nem részesül.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 9,9 milliárd forinttal magasabban teljesültek az előző év azonos időszakának értékéhez képest. A kiadások közül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram teljesítése - az előirányzatnak megfelelően - alakult magasabb összegben. Továbbá a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, valamint a Nemzeti Kulturális Alap idei kiadása lett nagyobb. Ezen túlmenően a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alapból a júniusban levonuló dunai árvíz miatt a káreseménnyel összefüggő kártalanításra – jogszabályi és szerződéses kötelezettség, valamint kárszakértői vélemény alapján – 232 millió forint kifizetés történt.

III.

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK GAZDÁLKODÁSA

1. Az egyenleg alakulása

Az év első nyolc hónapját a társadalombiztosítás mindkét pénzügyi alapjának költségvetése jelentős többlettel zárta. Ennek összege a Nyugdíjbiztosítási Alap esetében 142,4 milliárd forint, az Egészségbiztosítási Alap esetében mintegy 64 milliárd forint. Az előző év azonos időszakában a Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetése 6,4 milliárd forint hiányt mutatott, míg az Egészségbiztosítási Alap költségvetése közel ugyanekkora összegű, 6,3 milliárd forint többlettel zárt.

2. A bevételek alakulása

A pénzügyi alapok I-VIII. havi bevételeinek összege 3282,9 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 70,6%-a. Egyenletes évközi eloszlás esetében az időarányos teljesítési arány 66,7%, a közel négy százalékpontnyi pozitív irányú eltérés döntően a szociális hozzájárulási adó és az egészségügyi hozzájárulás körében képződött. 2012 ugyanezen időszakában a 3016,2 milliárd forint bevétel az éves teljesítés 66,9%-át tette ki.

A bevételek két meghatározó súlyú elemét a szociális hozzájárulási adó, a biztosított járulék és az egészségügyi szolgáltatási járulék, valamint a költségvetési támogatások és térítések adják. Az előbbiből származó bevétel összege 2330,7 milliárd forintot tett ki, a teljesítési arány 70,7%. A bázisidőszakban 2218,4 milliárd forint volt a kérdéses összeg (66,8%).

A másik fontos bevételi forrást képező költségvetési támogatások összege 717,3 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 66,9 %-a. Az összehasonlított időszakban ezen bevételek összege 462,6 milliárd forintot tett ki (66,5%).

3. A kiadások alakulása

A január-augusztusi időszakban a két pénzügyi alap összes kiadása 3076,5 milliárd forintot tett ki, ami a tervezett kiadási főösszeg 66,1%-a. Az összehasonlított időszakban 3016,4 milliárd forint volt a kiadás, ez az éves teljesítés 65,2%-a.

A nyugellátási kiadások képezték az összes kiadás 61,3%-át, az 1886,6 milliárd forint nagyságú összeg az éves előirányzat kétharmada. 2012 ugyanezen időszakában 1727,3 milliárd forint volt a kérdéses összeg (65,2%).

A kiadások további meghatározó nagyságú csoportját képező természetbeni ellátásokra (gyógyító-megelőző ellátások, gyógyszer-támogatás, gyógyászati segédeszközök támogatása stb.) fordított kiadások összege 794,3 milliárd forintot tett ki, ami a tervezett előirányzat 64,9%-a. A bázisidőszakban ennél 11,8 milliárd forinttal volt kevesebb az erre a célra fordított kiadás (64,0%).

A pénzbeli ellátásokra (rokkantsági rehabilitációs ellátások, GYED, táppénz stb.) 369,5 milliárd forintot költött az Egészségbiztosítási Alap, ahol a felhasználási arány 66,3%. Ezzel közel megegyező összegű (367,6 milliárd forint) volt az előző év ugyanezen időszakában a szóban forgó kiadások összege (66,5%).

A két alapkezelő működési kiadásaira fordított összeg 14,3 milliárd forintot tett ki, ez az éves előirányzat 71,8%-a. Az összehasonlított időszakban 14,4 milliárd forint volt az ugyanezen célú kiadás (65,0%).

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

A január-augusztusi periódust a Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetése 142,4 milliárd forint többlettel zárta. Az előző év azonos időszakában az Alap egyenlege 6,4 milliárd forintos hiányt mutatott.

2. A bevételek alakulása

A bevételek összege az év első nyolc hónapjában 2040,3 milliárd forint volt, ami az előirányzott érték 71,7%-a. 2012 ugyanezen időszakában mintegy 4,8 százalékponttal volt alacsonyabb a teljesítési arány, az Alap bevétele akkor 1849,6 milliárd forint volt.

A szociális hozzájárulási adó és biztosított járulék I-VIII. havi együttes összege 1927,5 milliárd forint volt, a teljesítési arány 71,3%. Ez a 2012. év azonos időszakánál mintegy 189,7 milliárd forinttal több bevételt jelentett.

Egyéb járulékokból és hozzájárulásokból januártól augusztusig 31,6 milliárd forint bevétel érkezett, ez az éves előirányzat 135,3%-a. A túlteljesülés oka a korkedvezmény-biztosítási járulékból érkező többletbevétel. A bázisidőszaki bevétel 28,1 milliárd forint volt, ami az éves teljesítés 57,9%-ának felelt meg.

Késedelmi pótlék és bírság címén augusztus végéig az éves előirányzat 67,9%-a teljesült 7,5 milliárd forint összegben. 2012 azonos időszakában 7,1 milliárd forint volt a bevétel, ami 66,0%-os teljesítést jelentett.

A költségvetési támogatások és térítések, melyek az adórendszer átalakításával összefüggő pénzeszközátvételt, illetve a Munkahelyvédelmi Akciótervvel összefüggő hozzájárulást tartalmazzák (együttesen 65,2 milliárd forint), az időarányos mértéknek és a törvényi előírásnak megfelelő 66,7%-os teljesítési arányt mutatnak, ez megegyezik az előző év azonos időszakában tapasztalt teljesítési aránnyal.

Az egyéb bevételek (legjellemzőbben a kifizetések visszatérülése) az éves előirányzat 74,9%-ában teljesültek, ezek összege 8,5 milliárd forint. A bázisidőszakban 9,0 milliárd forint volt az ezen a jogcímen jelentkező bevétel (78,2%).

3. A kiadások alakulása

A januártól augusztusig tartó időszakban az Alap kiadásainak összege 1897,9 milliárd forint volt, ami megegyezik a kiadási főösszeg időarányos részével, annak 66,7%-a. 2012 azonos időszakában a kiadások az éves teljesítés 65,4%-át, 1856,0 milliárd forintot tettek ki.

A kiadások legjelentősebb tételét a nyugellátások adják, ennek összege az első nyolc hónapban összesen 1886,6 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 66,7%-a, ez megegyezik az egyenletes havi eloszlást feltételező aránnyal. A bázisidőszakban a nyugellátási kiadások összege 1727,3 milliárd forint volt, a növekedés abszolút összege 159,3 milliárd forint.

Az Alap egyéb kiadásai az év első nyolc hónapjában 3,6 milliárd forintot tettek ki, ami alatta marad az időarányosnak, az éves előirányzat 61,2%-a. Az előző évvel való összehasonlítás az eltérő adattartalom miatt nem értelmezhető.

Az Alapkezelő által augusztus végéig felhasznált működési kiadások összege 7,7 milliárd forint volt, a teljesítési arány 71,0%. Az előző év azonos időszakában a nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek kiadása 7,3 milliárd forint volt (58,9%).

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az Alap az I-VIII. hónapot közel 64 milliárd forint szufficittal zárta. Egy évvel korábban az Alap költségvetési pozíciója 6,3 milliárd forint többletet mutatott.

2. A bevételek alakulása

A bevételek I-VIII. havi összege közel 1242,6 milliárd forint volt, amely a bevételi főösszeg 68,9%-a. Ez 75,9 milliárd forinttal, 6,5%-kal több, mint az előző év azonos időszakában.

A biztosított egészségbiztosítási járulék és egészségügyi szolgáltatási járulék együttes összege 403,2 milliárd forint volt, a teljesítési arány 67,9%. Ez az előző év azonos időszakának értékétől – mely tartalmazta a szociális hozzájárulási adót is – 16,1%-kal, mintegy 77,4 milliárd forinttal maradt el.

Az egészségügyi hozzájárulásból származó bevétel összege 96,8 milliárd forintot tett ki, amely az előirányzat 85,1%-a, és jelentősen, mintegy 22,3 milliárd forinttal meghaladta a 2012. I-VIII. havi értéket is.

A bevételek több mint 52,5%-át kitevő költségvetési hozzájárulás összege 652,1 milliárd forint volt. Ebből 250,9 milliárd forint a járulék címen átvett pénzeszköz, 235,4 milliárd forint a rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére átvett összeg. A Munkahelyvédelmi Akciótervvel összefüggő hozzájárulás I-VIII. havi összege 108,3 milliárd forint, míg a tervezett pénzeszközátvételé 53,9 milliárd forint volt. 2012-ben az I-VIII. havi költségvetési hozzájárulás (a Nyugdíjbiztosítási Alaptól átvett pénzeszközzel együtt) 500,8 milliárd forintot tett ki, amely 23,2%-kal kevesebb az ideai értéknél.

Az egyéb bevételekből 78,2 milliárd forint bevétel keletkezett, amely az előirányzat 75,8%-a. Ezen belül a baleseti adóból 17,7 milliárd forint, a népegészségügyi termékadóból közel 12 milliárd forint, az egészségbiztosítási tevékenységgel kapcsolatos egyéb bevételekből 48,5 milliárd forint folyt be. Ez utóbbi alakulását alapvetően a gyógyszergyártók és -forgalmazók befizetése (42,1 milliárd forint) határozza meg.

3. A kiadások alakulása

Az Alap kiadásai augusztusig 1178,5 milliárd forintot tettek ki, amely a kiadási főösszeg 65,3%-a. Egy évvel korábban 1160,4 milliárd forint volt az összes kiadás (a 2012. évi előzetes teljesítés 64,8%-a).

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásokra 369,5 milliárd forintot fordított, amely a tervezett előirányzat 66,3%-a. Ebből a rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadások összege 235,8 milliárd forint volt, ami 2,8 milliárd forinttal alacsonyabb a 2012. év azonos időszakának értékénél. A pénzbeli ellátások közé tartozó gyermekgondozási díjra 62,1 milliárd forintot, míg táppénzre mintegy 39 milliárd forintot fordított az Alap. Mindkét ellátás esetében a 2013. évi I-VIII. havi teljesítés (gyermekgondozási díj esetében 2,9 milliárd forinttal, táppénz tekintetében 1,5 milliárd forinttal) meghaladja az egy évvel korábbi értéket.

A legnagyobb kiadási előirányzatot képező gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett I-VIII. havi összeg 553,3 milliárd forintot tett ki, ez 29,6 milliárd forinttal több, mint az összehasonlított időszaki érték. Az augusztusig kifizetett összeg tartalmazza többek között a költségvetési szervvé átalakult egészségügyi szolgáltatóknak kifizetett béremelés összegét, az alapellátás (háziorvosi, fogászati és védőnői ellátás), az összevont szakellátás finanszírozási többletét, valamint a korábban pénzellátással rendelkező egészségügyi dolgozók jövedelemkiegészítését is.

A gyógyszerek támogatására fordított első nyolchavi összeg 195,6 milliárd forint volt, amely 17,4 milliárd forinttal kevesebb, mint az egy évvel ezelőtti teljesítés.

Az alapkezelő (OEP) I-VIII. havi működési kiadásai mintegy 6,6 milliárd forintot tettek ki, a teljesítési arány 72,8%. A bázisidőszakban az erre a célra felhasznált összeg mintegy 0,4 milliárd forinttal volt több.

IV.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adósságának nominális nagysága júliushoz képest az IMF hitel előtörlesztése következtében jelentősen csökkent. Ebben az évben még ezzel együtt is 2 tényező miatt emelkedett az államadósság az időarányosnál nagyobb mértékben. Az első tényező a június hónapban megvalósult 5000 fő feletti önkormányzatok adósságának átvállalása, mely miatt nagyjából a központi költségvetés devizaadóssága, kisebb részt a forintadósság emelkedett. Államháztartási szinten az adósságátvállalás nem emelte az államadósságot, mivel az államháztartás egyik alrendszerétől csupán a másikhoz került át. Az adósságnövekedés második tényezője a jelentős forintpiaci kibocsátás, mely egyrészt az időarányosnál nagyobb hiány finanszírozását szolgálta, másfelől a kedvező piaci helyzetből fakadó többletértékesítés következménye.

Az előzetes adatok szerint augusztus végén a központi költségvetés forint- és devizaadóssága az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2012		2013		Változás	
	záró	%	augusztus	%	Mrd Ft	százalékpont
<i>Deviza</i>	<i>8 326,6</i>	<i>40,2%</i>	<i>8 628,0</i>	<i>39,0%</i>	<i>301,4</i>	<i>-1,2%</i>
Állampapír	5 014,1	24,2%	5 906,3	26,7%	892,2	2,5%
Hitel	3 312,5	16,0%	2 721,7	12,3%	-590,7	-3,7%
<i>Forint</i>	<i>12 042,4</i>	<i>58,1%</i>	<i>13 370,0</i>	<i>60,4%</i>	<i>1 327,6</i>	<i>2,3%</i>
Állampapír	11 475,6	55,4%	12 676,3	57,3%	1 200,7	1,9%
Hitel	566,8	2,7%	693,7	3,1%	126,9	0,4%
<i>Összesen</i>	<i>20 369,0</i>	<i>98,3%</i>	<i>21 998,0</i>	<i>99,4%</i>	<i>1 629,0</i>	<i>1,1%</i>
Egyéb kötelezettségek	351,1	1,7%	132,8	0,6%	-218,3	-1,1%
<i>Mindösszesen</i>	<i>20 720,1</i>	<i>100,0%</i>	<i>22 130,8</i>	<i>100,0%</i>	<i>1 410,7</i>	

A központi költségvetés devizaadóssága augusztus végéig 301,4 milliárd forinttal, 8628,0 milliárd forintra nőtt. A devizaadósság külföldi devizakötvény-kibocsátás következtében 712,4 milliárd forinttal, a Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepedési kötvény kibocsátása következtében 578,2 milliárd forinttal, devizahitel-felvétel és -átvállalás következtében 563,2 milliárd forinttal nőtt, ugyanakkor a devizaadósság törlesztése 1828,9 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság forintértéke az árfolyamváltozás következtében 276,5 milliárd forinttal nőtt, és bruttó módon számítva a teljes adósság 39,0%-át tette ki augusztus végén.

A teljes adósság 26,7%-át kitevő **devizakötvények** esetében februárban egy 2 milliárd dollár értékű, 10 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény-kibocsátásra került sor 438,4 milliárd forint értékben és egy 1,25 milliárd dollár értékű, 5 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény-kibocsátásra 274,0 milliárd forint értékben. Figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és az újonnan kibocsátott Letelepedési kötvény 578,2 milliárd forint értékű értékesítését, az 589,1 milliárd forint értékű devizakötvény-törlesztést (amiből 152,5 milliárd forint volt a PEMÁK-törlesztés) és a 190,6 milliárd forintos árfolyamvesztéséget, a devizakötvények állománya 5906,3 milliárd forintot tett ki augusztus végén, amely a 2012. év végéhez képest 892,2 milliárd forint növekedést jelent.

A **közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek** – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá a belföldről átvállalt hitelek állományából adódnak össze – a teljes adósság 12,3%-át tették ki augusztus végén. A vizsgált időszak alatt e külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 145,2 milliárd forint EIB-hitelfelvétel, 418,0 milliárd forintnyi önkormányzati adósságátvállalás, az IMF-hitel előtörlesztését is tartalmazó 1239,9 milliárd forint törlesztés és 86,0 milliárd forint árfolyamvesztés következtében 590,7 milliárd forinttal csökkent, és 2721,7 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A költségvetés forintadóssága augusztus végéig 1327,6 milliárd forinttal nőtt, és 13 370,0 milliárd forintot ért el.

A forinthitelek állománya a vizsgált időszakban 29,3 milliárd forint hitelfelvétel, 166,4 milliárd forint önkormányzati hitelátvállalás és 68,9 milliárd forint törlesztés következtében 126,9 milliárd forinttal nőtt. Így a központi költségvetés forinthitel-állománya augusztus végén 693,7 milliárd forint értékű hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 57,3%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok** állománya 1200,7 milliárd forinttal, 12 676,3 milliárd forintra nőtt augusztus végéig. Mindez a piaci államkötvények állományának 536,0 milliárd forintos, a diszkontkincstárjegyek 270,6 milliárd forintos és a lakossági állampapírok 472,4 milliárd forintos növekedésének következménye. A nem piaci államkötvények állománya 78,3 milliárd forint törlesztés következtében csökkent.

A lakossági állampapírokon belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 377,4 milliárd forinttal nőtt, az augusztus végi állomány 812,9 milliárd forint volt. A 2012 májusától értékesített féléves kincstárjegy állománya 5,8 milliárd forintos növekedés következtében 16,2 milliárd forintra emelkedett augusztus végéig. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek* együttes állománya összesen 28,2 milliárd forinttal 312,5 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható, inflációhoz kötött kamatozású *Prémium Magyar Államkötvény* állománya 2013. augusztus végén a 60,9 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 317,3 milliárd forintot tett ki. Augusztus végén a lakossági állampapírok állománya 1459,0 milliárd forintot tett ki, ami 472,3 milliárd forint növekedést jelent 2012. december vége óta.

A külföldi befektetők állampapír-állománya augusztusban 48,6 milliárd forinttal csökkent. A hó végi 4946,1 milliárd forintos állampapír-állomány 62,4 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2012. december végi állománynál. A külföldi állomány 5,9%-a, 291,8 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 94,1%-a, 4654,4 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje augusztus végén 3,71 év volt.

A deviza államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swapműveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre került fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya összesen 218,3 milliárd forinttal csökkent. Az egyéb kötelezettségek állománya augusztus végén 132,8 milliárd forintot tett ki.

Év végére - számításaink szerint - ebben az évben is teljesül az Alaptörvény adósságcsökkentésre vonatkozó követelménye.

B. Kamatok, hozamok alakulása

B/1. Elsődleges piac

A *diszkontkincstárjegyek augusztusi aukcióin* a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,2-ről 2,0-re csökkent. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 1,9-ről 2,2-re emelkedett.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó augusztusi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 4 bázisponttal csökkent, és 3,93%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó augusztusi aukcióján a kialakult átlaghozam 3,97% lett, amely 11 bázisponttal alacsonyabb az utolsó júliusi aukción kialakult átlaghozamnál.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 55 bázisponttal, 5,09%-ra nőtt az utolsó júliusi aukción kialakult átlaghozamhoz képest, az *5 éves kötvény* augusztusi aukcióján az átlaghozam 5,59%-ot ért el, ami 62 bázispontos emelkedést jelent a júliusi aukcióhoz képest, a *10 éves kötvény* 6,39%-os átlaghozama 49 bázisponttal haladja meg a júliusi aukción kialakult átlaghozamot.

B/2. Másodlagos piac

A másodlagos piacon az időszak egészét tekintve a 3, 6 és 12 hónapos lejáratokon 10-15 bázisponttal csökkentek, míg a 3, 5, 10 és 15 éves lejáratokon 12-34 bázisponttal emelkedtek a referenciahozamok. A jegybank Monetáris Tanácsa augusztusban 20 bázisponttal 3,80%-ra csökkentette a jegybanki alapkamatot.

Az éven belüli hozamoknál a 3 hónapos hozam 15 bázisponttal 3,80%-ra, a 6 hónapos hozam 10 bázisponttal 3,86%-ra, a 12 hónapos hozam 14 bázisponttal 3,95%-ra csökkent. Az éven túli hozamoknál a 3 éves hozam 27 bázisponttal 5,19%-ra, az 5 éves hozam 34 bázisponttal 5,79%-ra, a 10 éves hozam 17 bázisponttal 6,58%-ra, a 15 éves hozam 12 bázisponttal 7,03%-ra nőtt.

